

ПРИНЦИПИ НАДАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ В НІМЕЧЧИНІ, ЯК КРАЇНІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

І.М. Феофанова

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
провідний юрисконсульт юридичного відділу,
аспірантка кафедри господарського права і процесу*

Підписавши Угоду про асоціацію з ЄС, Україна взяла на себе зобов'язання створити систему контролю державної допомоги суб'єктам господарювання за зразком Європейського Союзу. Для вдосконалення регулювання державою допомоги суб'єктам господарювання слід звернути увагу на регулювання допомоги в Європейському Союзі. Основні принципи регулювання допомоги в Європейському Союзі формувалися спільно зі створенням єдиного ринку та стали частиною сучасної політики ЄС.

У сучасну європейську політику регулювання державної допомоги Німеччини, як країни Європейського Союзу покладено такі принципи: законності, використання ґрунтового економічного аналізу, недискримінації, ринкового кредитора, інвестування ринкової економіки, контролю, адекватності інституцій, гласності, обмеження обсягу, тривалості та пропорційності, вибірковості.

Принцип законності передусім передбачає, що Комісія Європейського Союзу та країни – члени ЄС несуть спільну відповідальність щодо дотримання норм законодавства про державну допомогу. Згідно з імперативним методом регулювання, заборонено застосовувати будь-яку державну допомогу крім дозволеної. Всі суб'єкти господарської діяльності, які бажають отримати допомогу, мають пройти «балансовий тест», який має показати, чи допомога буде спрямована на чітко визначені цілі: зростання виробництва, зростання зайнятості населення, спрямовані на екологію, чи дійсно допомога є тим необхідним інструментом, який допоможе досягти цілей економічної політики, наскільки ймовірні негативні наслідки від надання допомоги та як це вплине на ринок і споживача, чи збережеться здорова конкуренція на ринку товарів.

Принцип недискримінації є основним у рамках політики Німеччини. Він має гарантувати всім суб'єктам підприємницької діяль-

ності справедливих умов ринку. З іншого боку, будь-яке втручання держави в економіку, у тому числі надання допомоги одному із суб'єктів, буде нести негативні наслідки для ринку, тому головне завдання – мінімізувати вплив на конкуренцію.

Принцип ринкового кредитора застосовують, щоб визначити можливість появи «штучних переваг» внаслідок втручання держави в економічний процес.

Основною метою принципу інвестування ринкової економіки є гарантія встановлення і підтримки нейтралітету між приватними і державними суб'єктами господарської діяльності щодо застосування правил ринкової конкуренції, а також унеможливлення будь-якої дискримінації приватних підприємств, які не мають доступу до державних ресурсів.

Принцип підзвітності контролю полягає у веденні оцінки необхідності надання допомоги, співставляються можливі позитивні і негативні наслідки цієї допомоги.

За принципом гласності всі державні контролюючі чи регулюючі органи мають працювати прозоро, у тому числі й для забезпечення ефективної реалізації надання державної допомоги [1].

За принципом обмеження обсягу тривалості та пропорційності вся допомога, яка надається суб'єктам господарювання є обмеженою в обсягах, часі та сферою застосування. Також даний принцип спрямований на поступове зменшення загального обсягу виділеної підтримки [2].

Принцип вибірковості полягає в тому, що будь-яка державна підтримка має своїх одержувачів, і вона не повинна мати характер переваги одного суб'єкта над іншим. Допомога має сприяти економічному розвитку як окремо взятого суб'єкта господарювання, так і економіки в цілому.

Застосування досвіду Європейського Союзу під час формування принципів надання державної допомоги суб'єктам господарювання в Україні матиме позитивний ефект, а саме: уведення принципів не дозволить деформувати конкурентне середовище на ринку товарів чи послуг і має дати змогу Україні плавно ввійти у світову економіку. Оскільки Україна поки що не інтегрувалася до єдиного ринку ЄС, то держава має більшу гнучкість щодо використання державної допомоги, ніж країни ЄС. Аналогічно під час перенесення досвіду потрібно розуміти, що критерії, розроблені ЄС щодо доцільності

надання окремих видів державної допомоги, необхідно адаптувати до українських умов.

Запровадження вищеописаних принципів має внести прозорість у надання державної допомоги суб'єктам господарювання. Завдяки поліпшенню контролю над виділенням та витратою державної допомоги як із боку Уповноваженого органу, так і з боку суспільства кошти будуть використовуватися за призначенням, а завдяки поступовому зменшенню державної допомоги підприємствам економіка повинна отримати ефект розвитку здорової конкуренції.

Література

1. Facts and figures on State aid in the EU Member States. Commission Staff workingdocument. 2009. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SEC:2009:1638:FIN:EN:PDF>
2. Common principles for an economic assessment of the Compatibility of state aid under article 87.3. European Commission. Competition. URL : http://ec.europa.eu/competition/consultations/2009_common_principles/index_en.html